

STAPPENPLAN STIKSTOF (10 april 2021)

Wat is het probleem ?

Sinds de Wet Natuurbescherming van kracht is in Nederland zijn [Natura2000-gebieden](#) aangewezen (in 1994, 2000 of 2004) waarvan een aantal habitats bevatten die voor [stikstof gevoelig zijn](#). Volgens de Wet Natuurbescherming moeten deze habitats sinds aanwijzing dus beschermd worden. Daarvoor was een [Programmatische Aanpak Stikstof](#) opgesteld. Aan de hand van generieke maatregelen zou een (autonome) daling van de stikstofdepositie ruimte scheppen voor het toestaan van nieuwe activiteiten, de zogenaamde stikstofruimte. Die stikstofruimte was verdeeld over activiteiten met een dermate kleine depositie dat volstaan kon worden met een melding (onder de 0,05 mol), ofwel gemeld moesten worden (van 0,05 mol tot de grenswaarde van meestal 1 mol). Boven de grenswaarde voor stikstofdepositie moest toen vergunning worden aangevraagd.

De PAS is echter bij de Raad van State onderuit gegaan als methode om toestemming voor activiteiten te verlenen. Er mag dus geen vergunning meer verleend worden op basis van de PAS.

Voor iedere activiteit die stikstofdepositie zou kunnen veroorzaken op een voor stikstof gevoelig Natura2000-gebied moet nu dus vergunning worden verleend cq aangevraagd.

Wnb-vergunning aanvragen

Op basis van de nu geldende regels lijkt het erop dat met name glastuinbouwbedrijven binnen en straal van 5 km van een voor stikstof gevoelig [N2000-gebied](#) (afhankelijk van de gebruikte stookinstallatie en de hoeveelheid vervoersbewegingen van en naar het bedrijf) enige stikstofdepositie zouden kunnen veroorzaken en daarmee vergunningplichtig zijn geworden.

**MAAK IN ELK GEVAL EEN AERIUS-BEREKENING VAN UW STIKSTOFDEPOSITIE
OM UW KANSEN/RISICO'S IN TE KUNNEN SCHATTEN.**

Heeft u geen plannen voor uw bedrijf dan is het advies nog even te wachten tot duidelijk is hoe vergunningverlening in het kader van het legalisatieprogramma precies gaat verlopen. U kunt wel al uw risico's in beeld brengen door een AERIUS-berekening te maken cq uw huidige stikstofdepositie te berekenen. In Aeries ziet u dan meteen of u vergunningplichtig bent of niet.

Heeft uw wel plannen voor uw bedrijf (aanpassen, uitbreiden, stoppen of overnemen) dan is het raadzaam om u voor te bereiden op uw opties.

Huidige opties voor vergunningverlening:

- A. Geen vergunning nodig want stikstofdepositie is kleiner dan 0,0049 mol N/ha/jaar (op voor alle relevante aangewezen N2000-gebieden met voor stikstof gevoelige habitats). U kunt dit vast laten leggen door de [Handreiking Voortoets](#) te doen en deze op zijn minst zelf te bewaren danwel uw provincie te vragen deze te verifiëren.
- B. Intern salderen. Als de activiteit er sinds aanwijzing van het betreffende gebied altijd geweest en sindsdien de stikstofdepositie niet is toegenomen, is toegestaan.
- C. Extern salderen. Als er sprake is van meer dan 0,0049 mol stikstofdepositie en er kan niet intern gesaldeerd worden, dan kan de stikstofruimte die nodig is, elders gecompenseerd worden. Dan geldt wel een afroom van 30 % en moet de saldo-gevende activiteit wel gestopt worden. In dat geval is altijd
- D. ADC-toets.

Voor nadere informatie omtrent de beleidsregels In- en extern salderen wordt verwezen naar de [website van BIJ12](#) met bijbehorende helpdesk, of neem contact op met uw omgevingsdienst. Zij adviseren de provincies vaak over vergunningverlening Wnb en zullen straks (als uitvoeringsorganisatie na vergunningverlening) ook de controles doen.

Ad A) Geen vergunning nodig

De Raad van State heeft in verschillende uitspraken bevestigd dat deposities kleiner dan 0,0049 mol N/ha/jaar worden gezien als zijnde 0,00 mol. Als u minder dan 0,0049 mol stikstofdepositie veroorzaakt, is dat dus gelijk aan 0 en heeft u dus geen vergunning nodig. U hoeft dan ook geen legeskosten te betalen.

¹Het is wel raadzaam vast te laten leggen dat u geen vergunning nodig heeft en dat bevoegd gezag (uw provincie) het dus eens is met deze conclusie en uw stikstofberekening. U kunt daarvoor gebruik maken van de [handreiking voortoets](#), maar u kunt natuurlijk ook het bevoegd gezag op een andere manier vragen om uw conclusie én uw berekening te onderschrijven (bijvoorbeeld een bevestiging per mail of een besluit op uw voornemen om een al gedane vergunningsaanvraag in te trekken etc).

Ad B) Intern salderen

De betreffende activiteit bestond op de [referentiedatum](#) van het Natura 2000-gebied (in de meeste gevallen is dat 2004 maar dit kan ook 1994 zijn) en is sindsdien ongewijzigd voortgezet (kortom de betreffende activiteit is exact hetzelfde gebleven): voor deze situatie geldt geen vergunningplicht.

In een aantal provincies worden ook (hinderwet)vergunningen als referentie gezien van na deze datum. Daarin is immers veelal vastgelegd dat u dus legaal een bepaalde activiteit uitvoert en in welke mate.

Let er op hoe u uw activiteit omschrijft. Het telen van gewassen bijvoorbeeld, kan ook zonder stookinstallatie en kas. Het kan dus zo zijn dat u akkerbouwmatig gebruik van de gronden waar nu uw kas staat, mee kunt tellen als referentiesituatie. Daar mocht voorheen namelijk mest op uitgereden worden. In het referentiejaar zou dat mestuitrijden als uitgangssituatie meegenomen moeten zijn bij het vaststellen van het beheerplan voor het Natura200-gebied en de stikstofgevoelige habitats daarin. Het zou dus kunnen dat uw provincie het met u eens is dat u alle gronden (ook als die voorheen onbebouwd waren) in uw referentiesituatie mee mag nemen.

---

¹ Dit noemen we ook wel *Toestemmingverlening*

Dat kan ertoe leiden dat (zeker als er inderdaad sprake was van akkerbouwgebruik en er dus nogal wat mest over uitgereden mocht worden) hierdoor in de referentiesituatie al sprake was van aanzienlijke stikstofdepositie. Als u binnen dat 'plafond' blijft is er dus geen sprake van een toename en dus geen significant negatief effect want die depositie was er altijd al geweest.

Let er ook op als u inderdaad als niet vergunningplichtig wordt gezien omdat u binnen uw referentiesituatie blijft, dat u bevoegd gezag dat toch op een of andere manier laat vastleggen. Dat geldt dan zowel voor het niet vergunningplichtig zijn als ook voor de berekening die daaronder ligt. Op die manier heeft u altijd ene soort van 'toestemmingverlening' waar u op terug kunt vallen.

AD c) Extern salderen

U compenseert feitelijk de depositie die uw activiteit veroorzaakt door ergens anders een emissie (die dus exact dezelfde depositie veroorzaakt) weg te nemen. Let dus wel op dat het moet gaan om compensatie op voor u relevante hexagonen binnen Natura2000-gebieden. Het is weinig zinvol om zomaar emissies op te kopen; deze moeten wel op de voor u juiste plek depositie veroorzaken. U moet daarnaast 30 % van de stikstofruimte die u verkrijgt afstaan. Dus 30 % van de depositie en niet 30 % van de emissie. Ook dat moet u goed controleren. Ook is vereist dat de stikstofgevende activiteit aantoonbaar wordt beëindigd. Bijvoorbeeld door een stal te lopen en de desbetreffende omgevingsvergunning in te (laten) trekken. Vanwege deze vele voorwaarden is extern salderen altijd vergunningplichtig. Het bevoegd gezag (de provincie waarin uw activiteit is gelegen, maar ook de provincie waarin de depositie wordt gecompenseerd) moeten immers alles kunnen controleren.

AD d) ADC Toets

De ADC-toets is een vervolg op de passende beoordeling. Dit is echter een zeer moeizame weg. Eerst moet uit uw vergunningaanvraag blijken dat er toch sprake is van stikstofdepositie (die u dus niet met technische maatregelen kunt verminderen). Ook moet duidelijk zijn dat u niet extern kunt salderen. Er is bijvoorbeeld geen depositiebron voor dat N2000-gebied die u aan zou kunnen kopen. Ook moeten mitigerende maatregelen onvoldoende mogelijk zijn (bijvoorbeeld ander beheer van het natuurgebied om schade door stikstof te voorkomen of te verminderen of aanleg van natuur eromheen etc).

Als dan blijkt dat er geen alternatief is en er een reden van openbaar belang is voor de voorgenomen activiteit en u al het mogelijke heeft gedaan aan compenserende maatregelen, dan kan toch vergunning worden verleend.

Tips

Het is vooral van belang goed te definiëren wat onder het project of activiteit moet worden verstaan. Je zou een energiecentrale (biomassa, houtstook maar ook aard-warmte of warmtenet) met de bijbehorende kassen als één project/activiteit kunnen zien. Stond de centrale er al in het referentiejaar of was er sprake van andere stookinstallatie(s) die stikstofdepositie veroorzaakten en hoeveel was dat dan? Als de stikstofdepositie die NU wordt veroorzaakt lager is, zou aanspraak kunnen worden gemaakt op INTERN SALDEREN en kan toch een Wnb-vergunning worden aangevraagd/afgegeven. Ook kan het handig zijn om de activiteit te omschrijven als het 'telen van gewassen' zodat ook grondgebruik voor bouw van kassen meegenomen kan worden in de referentiesituatie.

Bij intern salderen is het referentiejaar van groot belang. Ook hiervoor kan om maatwerk verzocht worden. Referentiejaar (vooral 1994) zal in de glastuinbouw problemen geven in verband met vindbaarheid van gegevens en data over energieverbruik etc. Dat is ook in overleg met Kabinet en provincies meermaals aangegeven en zou dus bekend moeten zijn. In de veehouderij worden al sinds jaar en dag alle dieraantallen en percelen en het gebruik geregistreerd maar in de glastuinbouw niet en daar was ook nooit aanleiding toe.

Als u gebruik maakt van een centrale energievoorziening is het van belang na te gaan of de betreffende kassen (die gebruik maken van de centrale energievoorziening) zelf ook nog over een (back-up) stookinstallatie beschikken waarvoor feitelijk ook een Wnb-vergunning nodig is. De kas kan namelijk maar één keer worden geteld, ofwel voor de centrale energie-voorziening ofwel voor de eigen energie-voorziening. Het hoeft daarbij niet alleen te gaan om vergunde installaties maar moet wel op de een of andere wijze bewijs gevonden worden voor het bestaan/gebruik van ketel-installaties die door de centrale energievoorziening 'overbodig' worden. In theorie zou een centrale energievoorziening moeten kunnen leiden tot een daling van de stikstofdepositie overall danwel tot een lokale piek omdat alle deposities feitelijk naar één plek gebracht worden. Dan zou om maatwerk voor toepassingen van de provinciale beleidsregel intern salderen kunnen worden bij de provincie. Die maatwerkclausule zit namelijk in alle provinciale beleidsregels en biedt misschien ook perspectief voor de gebiedsgerichte aanpak waar alle provincies mee bezig zijn. Diverse kleine lokale deposities kunnen door één centrale voorziening immers verdwijnen en geconcentreerd worden op één locatie waar dan makkelijker technische maatregelen genomen kunnen worden om depositie zoveel mogelijk te verkleinen of waar compenserende of mitigerende maatregelen genomen kunnen worden. Van belang is dan wel, dat dit goed onderbouwd wordt.

Bij bedrijfsovername moet u er rekening mee houden dat een stikstofvergunning feitelijk is gekoppeld aan de activiteit waarvoor de vergunde stikstofdepositie benodigd is. Het ligt er dus aan, voor welke activiteit de vergunning is afgegeven. Daarvoor zijn nu (in afwachting van het legalisatieprogramma) op basis van de vigerende beleidsregels van de provincies verschillende mogelijkheden voor. U kunt de vergunning aanvragen voor het telen van gewassen (al dan niet bedekt en al dan niet mbv een stookinstallatie) of voor het in bedrijf hebben van een stookinstallatie. Ook kunt u ervoor kiezen om als teler een aanvraag in te dienen, maar ook vanuit de entiteit die eigenaar is van de stookinstallatie of anderszins. Als u een bedrijf wilt overnemen is het dus wel belangrijk om na te gaan HOE u dat wilt doen en of u na overname een vergunning aan wilt/zult vragen of daarvoor. Als u al een bedrijf heeft overgenomen, zou u het verleden van dit bedrijf mee kunnen nemen in het bepalen van uw referentiesituatie (met name in het geval van vergunningverlening op basis van intern salderen).